

Julen som indre begivenhed

Tro i dialog: Juleevangeliet fortæller os, at Jesus lod sig føde som et lille menneskebarn i en stald i Betlehem. Men er det ikke også god, kristen tradition at forkynde, at i overført betydning ønsker han også "at lade sig føde og tage bolig" i ethvert menneskes hjerte?

Af Lene Skovmark

"Julen har bragt... prisen ned på Nokia". "Det kimer nu... til tilbudsfest". "Vær velkommen... til en kaffetår".

Kun fantasien sætter grænser. Når den kommercielle verden kan slippe af sted med at bruge strofer fra julesalmer i reklamer, kan det ses som et tegn på, at julens budskab stadig vækker positive associationer i folks bevidsthed. Kan denne kommercialisering af julen hænge sammen med, at julen er tømt for sit oprindelige religiøse indhold, og at der er opstået et tomrum, som venter på at blive fyldt ud? Og hvad kan kirken gøre for at generobre julen, så budskabet bliver mere nærværende i menneskers liv?

Julen i esoterisk lys

"Lad os rejse os og høre det gamle juleevangelium!" Sådan yndede en præst at indlede læsningen fra prædikestolen. Vel er evangeliet gammelt, men hvordan undgå, at det bliver fortidigt og uvedkommende?

En af dem, der forsøger at gøre budskabet nærværende, er teosoffen Søren Hauge. Han forstår budskabet esoterisk, det vil sige som en indre begivenhed, hvor hvert led i beretningen har symbolsk betydning som noget, der gentager sig i ethvert menneskes liv. Han skriver:

"Julen drejer sig åndeligt talt om lysets og kærlighedens fødsel i menneskets krybberum, hjertet. Maria er menneskets sjæl, som føder solbarnet. Josef er tankesindet, der som tømrer bygger former. Han er stille til stede og er ikke far til barnet, da Maria er "befrugtet ovenfra". Stalden er dyrebevidstheden, det jordiske menneske, som nu bliver omvendt til at gå den åndelige vej. Dette sker ikke uden modstand. Magtbegærets Herodes-natur forsøger at slå det nyfødte kim ihjel – og Josef, det lydhøre tankesind, må gennem inspiration fra et guddommeligt sendebud (en tanke fra oven) bringe familien til Ægypten, visdommens land.

Jesusbarnet, det vil sige kærlighedsbevidstheden, lyser nu ind i menneskets verden og er vidnesbyrd om, at mørkets tid er ovre. Det guddommelige Lys er i vækst, ligesom også Solens lys begynder at tiltage efter midvinter. Set i et sådant perspektiv kan julen blive en bestandig fornyelse for åndeligt vakke mennesker. Det er historien om os alle sammen." [i]

Ordets fødsel i sjælen

Man kan lade sig inspirere af denne tolkning i det omfang, man synes, det gir mening. Men faktisk er den åndelige forståelse af Bibelens tekster et velkendt fænomen tidligt i den kristne tradition, som

også Søren Hauge henviser til. Her havde man en bevidsthed om, at Bibelen ikke kun skal forstås bogstaveligt eller som blot historiske hændelser, men at der er mange forskellige lag af betydning i Bibelen. Kirkefaderen Origenes (145-254) var en af de første, der udarbejdede forskellige tolkningsmetoder ud fra denne forståelse. En metode er den såkaldt tropologiske tolkning, hvor man ser de enkelte led i beretningerne som billede på noget, der sker i menneskets sjæl. Og de kristne mystikere talte om Guds fødsel i sjælen. Mystikeren Mester Eckehart fra det 13. århundrede hævder, at "Gud blev menneske for at Gud kunne fødes i sjælen og sjælen igen i Gud... Det evige Ord bliver født i det indre, i sjælens hjerte, i dens inderste og reneste".

Også i salmetraditionen

Noget lignende udtrykkes faktisk i nogle af vore adventssalmer: "Herre Jesus, lad din Ånd mig kraftig overskygge, bered mit hjerte ved din hånd, at du deri kan bygge, at også jeg kan åndelig undfange dig." Og i en anden salme: "Kom, jeg vil oplukke mit hjerte, sjæl og sind. Ja, bede, synge, sukke: kom Jesus kom herind, det er ej fremmed bolig, du har den dyrekøbt." Hjertet er det krybberum, hvor Jesus undfanges åndeligt og Kristuslivet må udfolde sig. Det er skrevet med en bevidsthed om, at Kristus må fødes i hjertet på samme måde, som Maria tillod Ordet at blive kød i hende. Sagt med Paulus: "Kristus må vinde skikkelse i os."

Udfordringen for kirken og kristne

Guds fødsel i mennesket er jo en mystisk erfaring, som ikke er umiddelbart tilgængelig for enhver. Men i en tid, hvor der især blandt nyåndeligt søgende spørges efter autenticitet og relevans, kan man her hente inspiration til en dybere, og vel egentlig, betydning af Jesu komme til verden, menneskeheden og til den enkelte. Udfordringen er at lade Kristus og hans kærlighed udfolde sig i éns liv. Dette perspektiv beskrives i Ole Skjerbæk Madsens refleksioner i dialog med de esoteriske traditioner:

"I tidens fylde overskyggede Guds herlighed Maria, da hun sagde ja til Guds kald; hun blev et tempel for Guds herlighed, så at Logos ved Ånden kunne fødes ind i verden. Herefter kan ethvert menneske åndeligt undfange Sønnen og blive et tempel for Helligånden. Dette er den nye fødsel, hvorigennem de falske billeder i hjertet renses bort, og Guds billede atter gennemlyser ånd, sjæl og kop. I vore legemers tempel og i vore fællesskaber kan vi nu blive Guds medskabere og sakramentalt bygge bro mellem skabningen og vor Skaber. Derved genopbygges en sand relation til naturen, jorden, medskabningen og medmennesket: I mennesket finder elementerne nu hver sin skabelsesmæssige plads."

Det er den kristne tros potentiale, og de kristnes udfordring og kald: at være Guds medskabere og på den måde at bygge bro mellem skabningen og Skaberen. Og det sker netop ved, at Ordet, som blev kød i Jesus Kristus, fødes i sjælen igen og igen som en fortsat inkarnation.